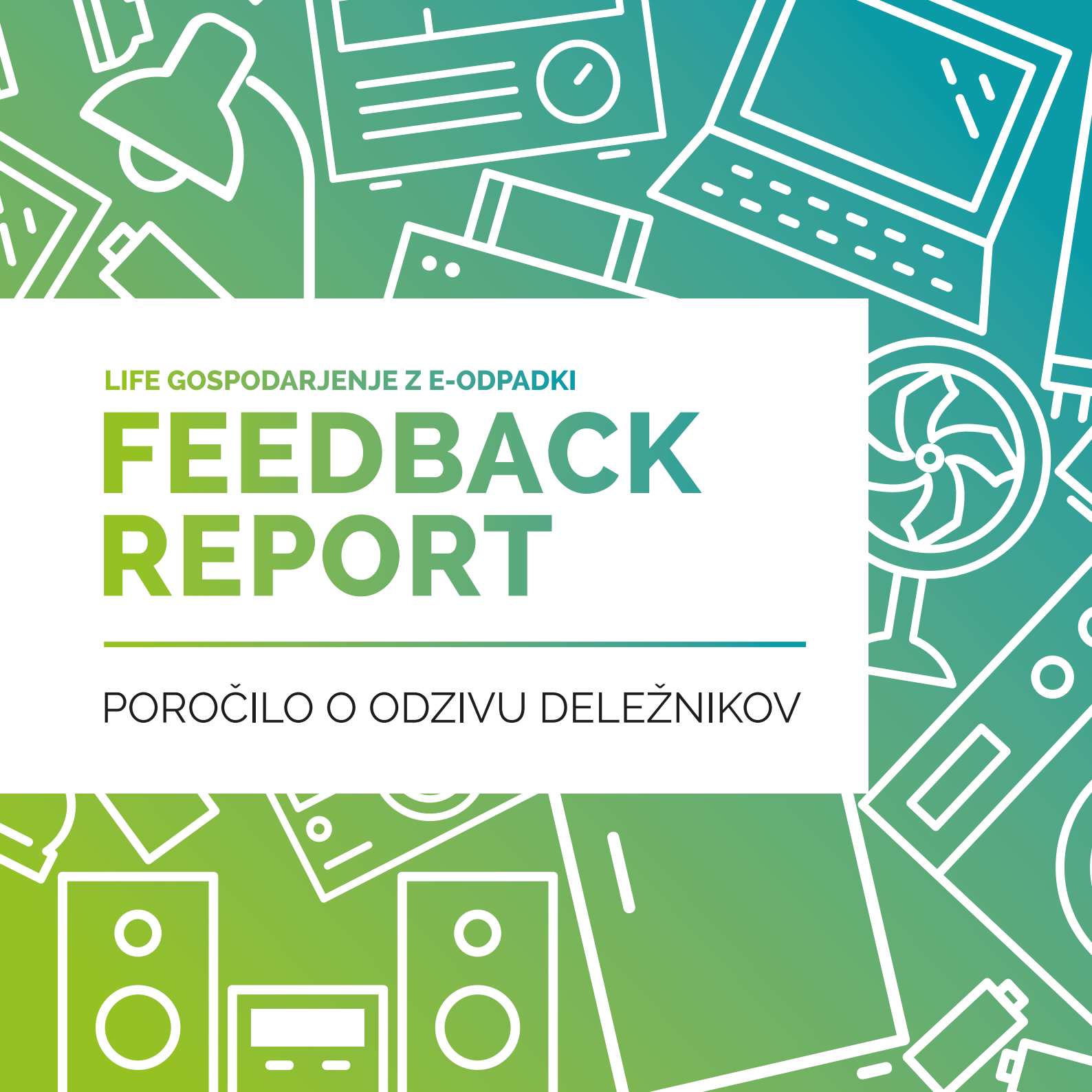

LIFE GOSPODARJENJE Z E-ODPADKI

FEEDBACK REPORT

POROČILO O ODZIVU DELEŽNIKOV

E-CIKLIRAJ!

Dobrodošli na straneh poročila o odzivu deležnikov v sklopu projekta Life Gospodarjenje z e-odpadki.

V poročilu so predstavljeni različni vidiki vseh, ki so sodelovali pri našem projektu in ki so nam pomagali doseči projektne rezultate. Pridobili boste informacije, ki vam bodo pomagale pri nadaljnjem izvajanju ozaveščevalnih aktivnosti na področju ravnanja z odpadki.

Naziv projekta: **Life Gospodarjenje z e-odpadki LIFE14 GIE/SI/000176**
Trajanje projekta: **1. 1. 2016 - 30. 12. 2020**
Upravičenec projekta: **ZEOS, d. o. o.**
Vrednost projekta: **1.795.765,00 EUR**

Sofinancerji projekta:
Evropska komisija **919.209,00 EUR**, Ministrstvo za okolje in prostor RS **153.202,00 EUR**

Cilj projekta je dvig ozaveščenosti posameznikov in spreminjanje njihovih navad s pomočjo potrošnikom prijazne mreže zbiranja in pestrih ozaveščevalnih dejavnosti.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Brošuro smo izdelali v sklopu projekta Life Gospodarjenje z e-odpadki.
Izdajatelj: Zeos, d.o.o.; zbrali in uredili: Branka Biček Bizant, Urša Dolinšek
oblikoval: Studio 8, d.o.o.; tiskovnik: Dvojka, d.o.o.; leto izida: november 2020

Ustrezno ravnanje z e-odpadki prinaša zgolj pozitivne učinke – ne le za okolje in zdravje, temveč tudi za gospodarstvo!

Mag. Emil Šehić,
direktor družbe ZEOS, d.o.o. in vodja projekta Life Gospodarjenje z e-odpadki

V družbi ZEOS smo k finančnemu mehanizmu EU o sofinanciranju projektov s področja varstva okolja pristopili, saj ta povsem sovпада z vizijo naše družbe. Za stabilnost in operativno učinkovitost ravnanja z e-odpadki in odpadnimi baterijami je namreč poleg vzpostavitve potrošniku prijazne infrastrukture prevzemanja odpadkov ključnega pomena sistematično informiranje in komuniciranje vsebin, ki gospodinjstva spodbujajo k učinkovitemu ločevanju tovrstnih odpadkov. Aktivnosti ozaveščanja o pravilnem ravnanju z e-odpadki in odpadnimi baterijami smo tako s pomočjo sofinanciranja nadgradili na izvajanje kampanj na nacionalnem nivoju. Posledično krepimo mreže zbiranja ter iz leta v leto dosegamo rast količine ločeno zbranih e-odpadkov. Prvi projekt Life Slovenska OEEO kampanja, ki smo ga izvajali med letoma 2011 in 2013, je bil sicer usmerjen predvsem v informiranje o pravilnem ravnanju z e-odpadki. Za prijavo novega projekta Life Gospodarjenje z e-odpadki pa smo se odločili z namenom, da pridobljene izkušnje uporabimo tudi za spreminjanje navad gospodinjstev. Glavni cilj projekta je namreč povečati stopnjo ločevanja e-odpadkov manjših dimenzij, ki sicer prepogosto končajo med mešanimi komunalnimi odpadki. Verjamem, da nam je to s tem projektom tudi uspelo.

Pravilno ravnanje z e-odpadki je ključno, saj gre za proizvode, brez katerih si sodobnega življenja ni mogoče zamisliti. Področje njihove rabe in dosegljivost na trgu se širita, zato količina in masa tovrstne opreme in izdelkov vsako leto strmo naraščata. Posledično vsako leto nastane tudi več e-odpadkov.

Ti vsebujejo dragocene sekundarne surovine, hkrati pa tudi precej materialov in komponent, ki so nevarni za okolje in zdravje ljudi. Z doslednim ločevanjem e-odpadkov in z uporabo ustreznih tehnologij obdelave lahko nevarne snovi, kot so svinec, kadmij, živo srebro pa tudi toplogredni plini, uspešno izločimo, hkrati pa dosežemo visoke stopnje predelave sekundarnih surovin, kot so železo, baker in aluminij. Ob tem ne smemo spregledati tudi dejstva, da ima ustrezna predelava odpadne električne in elektronske opreme ob pozitivnih učinkih na okolje tudi vrsto pozitivnih ekonomskih in socialnih učinkov. S pravilnim ravnanjem z e-odpadki namreč ustvarjamo nova delovna mesta ter omogočamo vlaganja v infrastrukturo za učinkovito ravnanje s temi odpadki in njen razvoj.

Ena ključnih prednosti izvajanja projekta je povezovanje ključnih deležnikov v procesu ravnanja z odpadki. Z akcijami in dejavnostmi v okviru projekta smo učinkovito povezali gospodinjstva, lokalne skupnosti, občine, izvajalce javne službe ravnanja z odpadki, izvajalce zbiranja, proizvajalce, zakonodajalca, medije, nevladne organizacije ... Tako smo ustvarili trdno platformo za nadaljni razvoj na tem področju in omogočili uspešno in učinkovito skupno delovanje v prihodnosti. Vsem, ki ste prepoznali našo vizijo in se nam priključili v naporih za pravilno in učinkovito ravnanje z e-odpadki in odpadnimi baterijami in ste v tem ravnanju prepoznali tako družbeno odgovornost kot tudi poslovno priložnost, se zahvaljujem za odlično sodelovanje in doslej opravljeno delo. Prepričan sem, da so povezave, ki smo jih vzpostavili, že pokazale svoje pozitivne učinke. In ti se bodo ob dobrem skupnem delu še povečevali.

V okviru projekta je bila vzpostavljena tudi dodatna mreža prevzemanja e-odpadkov s poudarkom na e-odpadkih manjših dimenzij in odpadnih baterij, ki so doslej prepogosto končali med mešanimi komunalnimi odpadki. S pomočjo zelenih koticov pri trgovcih, uličnih zbiralnikov in mobilnega zbiranja nismo vzpostavili le široke in dobro delujoče mreže zbiranja, ampak smo z njeno prisotnostjo na javnih mestih vzpostavili tudi učinkovito infrastrukturo permanentnega informiranja o nujnosti ločenega zbiranja e-odpakov in odpadnih baterij. Z vzdrževanjem in krepitevijo le-te bodo stopnje zbiranja in obdelave e-odpadkov, ki nam jih nalaga zakonodaja, v prihodnje veliko lažje dosegljive.

Deležniki projekta

predstavljajo vse, ki so sodelovali pri projektnih aktivnostih in s tem pripomogli k dvigu ozaveščenosti posameznikov o pravilnem ravnanju z e-odpadki in odpadnimi baterijami.

V sklopu projekta Life je nastala potrošniku prijazna mreža zbiranja e-odpadkov in odpadnih baterij

Potrošniku prijazna mreža zbiranja e-odpadkov in odpadnih baterij

730
ULIČNIH
ZBIRALNIKOV

71
ZELENIH
KOTOV

1
MOBILNI
ZBIRALNIK

S potrošnikom prijazno mrežo zbiranja in številnimi ozaveščevalnimi dogodki in akcijami spreminjamo navade posameznikov ter jih vzpodbujamo, da s pravilnim ločevanjem e-odpadkov in odpadnih baterij skrbijo za okolje. Pri tem je pomembno vključevanje številnih deležnikov, ki na nacionalni ali lokalni ravni močno vplivajo na vedenje posameznika.

**Kaj menijo
deležniki
projekta?**

Peter Tomše

Ministrstvo za okolje in prostor
RS, Sektor za odpadke

Še vedno imamo izziv, kako ločeno zbrati čim več majhne odpadne električne in elektronske opreme.

Ali smo po vašem mnenju Slovenci dovolj okoljsko ozaveščeni?

V zadnjih letih se je okoljska ozaveščenost v Sloveniji bistveno dvignila. Ni pa dovolj zgolj deklarirana ozaveščenost, pomembno je manjšanje razkoraka med njo in dejanskim vedenjem. Dejstvo je, da je to dolgotrajen proces, v katerem so vedno možnosti za izboljšave. Verjetno nikoli ne bomo mogli reči, da smo »dovolj« okoljsko ozaveščeni. Še posebej ob vedno večjih pritiskih na okolje in vedno bolj ambiciozno zastavljenih okoljskih ciljih ločenega zbiranja odpadkov, kjer je ustrezno ravnanje končnega imetnika ključni predpogoj.

Kaj je v trenutnem razvitem svetu najboljši motiv za ljudi, da bodo pričeli ločevati odpadke?

Posamezniki se seveda razlikujejo v svojih dnevniških navadah in motivaciji za ločevanje odpadkov. Motivacijski dejavniki za ločevanje odpadkov so različni: od osebnih norm in navad, socialnih norm, primernosti in dostopnosti načinov zbiranja, spodbud s strani pristojnih organov in nenazadnje tudi ekonomskih spodbud. Včasih je dovolj močan motivacijski dejavnik že informacija o pozitivnem okoljskem vplivu, ki ga ima naše delovanje in sam dober občutek, da smo storili nekaj družbeno odgovornega. Po drugi strani velikokrat za spremembo vedenjskega vzorca ni dovolj niti finančna korist (uvredba finančne spodbude, nižji stroški storitve ravnanja z odpadki,...). Raziskave kažejo, da je ob primernosti in dostopnosti načinov zbiranja eden najpomembnejših motivacijskih dejavnikov še vedno količina in kakovost informacij o posledicah neustreznega ravnanja z odpadki.

Ali je po vašem mnenju novo nastala mreža zbiranja (ulični zbiralnik, zeleni kot, mobilni zbiralnik) pripomogla k doseganju boljših rezultatov zbranih količin starih aparatov in odpadnih baterij v Sloveniji?

Zagotovo novonastala mreža zbiranja pripomore k doseganju boljših rezultatov ločenega zbiranja OEEO in odpadnih baterij ter akumulatorjev. Ob neposrednemu vplivu, ki ga imajo novi, bolj priročni in elegantni načini zbiranja na zbrane količine odpadkov (večje zbrane količine) ne smemo pozabiti tudi njihovega posrednega vpliva. Prispevajo namreč k spreminjanju vedenjskih vzorcev. Bolj ko so novi načini zbiranja dostopni in prilagojeni širši javnosti, večja bo tudi njihova učinkovitost pri zagotavljanju spreminjanja vedenjskih vzorcev končnih uporabnikov.

Zakaj so LIFE projekti informiranja in ozaveščanja pomembni za slovensko okolje?

V Sloveniji smo imeli oz. še imamo v izvajanju 10 Life projektov informiranja, ozaveščanja in upravljanja in izkušnje kažejo da gre za kakovostne projekte, ki naredijo velik premik pri zavedanju splošne in strokovne javnosti, kaj določene prakse pomenijo za okolje. Še več, sploh v zadnjem obdobju: ljudje dejansko spremenijo svoje navade in to je tudi cilj teh projektov.

Kako uspešni smo v Sloveniji v primerjavi z EU na področju ozaveščanja?

Eurobarometer 501¹ (Odnos državljanov EU do okolja, 2020) nam kaže, da se veliki večini (95%) Slovincem varovanje okolja zdi zelo ali precej pomembno, kar je nekoliko nad EU povprečjem. Slovenci kot največjo okoljsko grožnjo navajamo rastoč obseg odpadkov, medtem ko se povprečnemu prebivalcu EU zdijo podnebne spremembe večja okoljska težava.

Zanimive so primerjave med našim in povprečnim EU vedenjem v zvezi z okoljem. Boljši od povprečja smo pri ločevanju odpadkov (SI: 82, EU 66), izogibanju uporabe plastičnih izdelkov za enkratno uporabo, nakupu lokalnih izdelkov, zmanjševanju rabe energije, nakupu izdelkov s preveč embalaže in prehranjevalnih navadah.

Ti podatki nam povejo, da smo na ozaveščanju naredili že veliko, da pa je še vedno razkorak med poznavanjem okoljskih problemov in aktivnostim, ki bi prispevale k njihovem zmanjšanju. Večinoma smo nad EU povprečjem ali zelo blizu, kar se tiče aktivnega prispevka državljanov in sprememb nekaterih navad, pa so nam npr. skandinavske države še vedno lahko vzor.

Tatjana Orhini Valjavec

Ministrstvo za okolje in prostor RS,
Nacionalna kontaktna točka LIFE za okolje

Nasvet shemam za ravnanje z odpadki je, naj nikoli ne prenehajo ozaveščati in informirati ljudi. Nasvet potrošnikom pa, naj se potrudijo poiskati verodostojne informacije, ko se odločajo za nakup ali storitev in naj premislijo, ali morda s svojim ravnanjem ne vplivajo slabo na okolje.

¹ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getSurveydetail/instruments/special/surveyky/2257>

Sebastijan Zupanc

Zbornica komunalnega
gospodarstva, direktor

**Sistem
ločenega zbiranja
komunalnih
odpadkov je v
Sloveniji zelo
dobro zastavljen
in učinkovit tako z
organizacijskega
kot tudi z
ekonomskega
vidika.**

Ali opazate kakšne spremembe na področju pravilnega ravnanja z odpadki? Kje so ovire?

V Zbornici komunalnega gospodarstva že nekaj let opazamo, da je začela kakovost ločenega zbiranja odpadkov upadati. To se še posebej izrazito odraža pri zbiranju komunalne odpadne embalaže. Ker negativni trend kakovosti ločenega zbiranja komunalnih odpadkov časovno sovпада s problemi z ne prevzemanjem komunalne odpadne embalaže od komunalnih podjetij s strani družb za ravnanje z odpadno embalažo in s tem povezanimi enormnimi kupi neprevzete odpadne embalaže, gre logično sklepati, da so prebivalci Slovenije izgubili zaupanje v sistemske rešitve ravnanja z ločeno zbranimi odpadki. Če ni zaupanja v rešitve, prihaja do opuščanja ustreznih ravnanj in brezbričnosti v smislu »moj trud pri ločenem zbiranju odpadkov je zaman...«.

Vedno znova se namreč srečujemo s prepolnimi zabojniki za mešane odpadke kljub prizadevanju za večjo ozaveščenost. Kaj je vzrok za nepravilno ločevanje odpadkov in kakšni so potrebni ukrepi za spremembo vedenja posameznikov pri ravnanju z odpadki?

Moja ocena je, da moramo najprej na državni ravni –(s predpisi in učinkovitim nadzorom nad izvajanjem predpisanega) zagotoviti stabilen sistem ravnanja z odpadki. Ko bo stabilnost sistema zagotovljena, bo intenzivna edukacija, osveščanje ter nadzor nad ravnanji prebivalstva imelo smisel. Prebivalci Slovenije so zelo pragmatični; če vidijo smiselnost ustreznega ravnanja s komunalnimi odpadki, se bodo potrudili in sledili usmeritvam. Sicer pa ne. Zato vlaganja energije in sredstev v osveščanje prebivalstva, ob kupih odpadne embalaže, v kateri se redijo ščurki in glodavci in je na koncu primerna zgolj za sežig, ne dosežejo zelenega rezultata.

V sklopu projekta smo vzpostavili nova prevzemna mesta za oddajo e-odpadkov in odpadnih baterij (ulične zbiralnike, zelene kote, mobilni zbiralnik). Ali je po vašem mnenju lokacij za oddajo e-odpadkov dovolj?

S projektom E-cikliraj je podjetje ZEOS, ki vodi ta projekt, doseglo izjemne rezultate. Seveda pa je pri nameščanju uličnih zabojnikov za zbiranje male odpadne električne in elektronske opreme omejeno s sredstvi, ki jih ima za ta namen. Zato je nerealno pričakovati, da bo zgolj en deležnik pri ravnanju z OEEO poskrbel za vso potrebno infrastrukturo za zbiranje tovrstnih odpadkov. Predpogoj za uspešno ločeno zbiranje odpadkov je namreč za prebivalce lahko dostopna infrastruktura za oddajo odpadkov. Zato je potrebno posebno skrb temu posvetiti tako v lokalnih skupnostih, na prodajnih mestih električnih in elektronskih naprav, v trgovskih centrih in zbirnih centrih komunalnih podjetij kot tudi povsod tam, kjer obstaja zadosten potencial za morebitno oddajo teh vrst odpadkov.

Zbiraj, ločuj, čisto naravo spoštuj!

Kaj menite o novi mreži zbiranja e-odpadkov in odpadnih baterij, ki smo jo v vaših koncih postavili tudi skupaj z vami?

Novo nastala mreža je pomembna dopolnitev na področju zbiranja in ločevanja e-odpadkov. Na področju ločevanja e-odpadkov in odpadnih baterij morda pogrešamo še več ozaveščanja uporabnikov s strani vseh deležnikov. V naši občini imamo izključno pozitivne izkušnje glede zbiranja e-opreme z uličnimi zbiralniki in z izvajanjem mobilnega zbiranja. Pohvalno!

Sandi Grčar
Komunala Zagorje, d.o.o., direktor

Jože Leskovar
Kostak, d.d., direktor Sektorja komunale

Kaj menite o novi mreži zbiranja e-odpadkov in odpadnih baterij, ki smo jo v vaših koncih postavili tudi skupaj z vami?

Vzpostavitev mreže zbiranja e-odpadkov s postavitvijo uličnih zbiralnikov je tudi v občinah Krško in Kostanjevica na Krki približala ločevanje e-odpadkov občanom. Ne samo z možnostjo odlaganja e-odpadkov blizu doma, ampak tudi z ozaveščevalnimi aktivnostmi o pomenu ločenega zbiranja teh odpadkov. Projekt je postal zelo prepoznaven, celostna podoba in aktivnosti so bile zelo dobro zastavljene. S postavljenimi uličnimi zbiralniki imamo dobre izkušnje, žal pa na nekaterih lokacijah prihaja do vlomov, praznjenja vsebine in poškodbe zbiralnikov. Kljub temu, da nekatere informacije vseskozi ponavljamo, se še vedno zgodi, da kdo stare štedilnike ali hladilnike odloži ob posodah na ekoloških otokih, čeprav so na voljo druge možnosti, kot je brezplačni odvoz kosovnih odpadkov. Očitno nam na področju ozaveščanja ne bo zmanjkalo dela.

Na začetku epidemije, ko so številni ljudje izkoristili čas za temeljito pospravljanje, so se na ekoloških otokih bistveno povečale količine odpadkov. Tam se je znašlo tudi veliko še neuporabljenih stvari. V času epidemije smo nekako spoznali, kaj je tisto, kar resnično potrebujemo za življenje. Dobro bi bilo, da se pri nakupih tega zavedamo.

Ozaveščanje in obveščanje je učinkovito, ko občani dobijo zaupanje, da bodo zbrani e-odpadki resnično reciklirani in predelani.

V sklopu projekta E-cikliraj smo skupaj z vami izvedli uspešne ozaveščevalne akcije. Kaj je po vašem mnenju recept za dobro ozaveščevalno akcijo?

Res je in želim si, da s podobnimi aktivnostmi nadaljujete tudi v bodoče. Tako je tudi naše delo uspešnejše, ima večji pomen in smisel. Po naših izkušnjah je za dobro ozaveščevalno aktivnost potrebno izbrati pravi čas. Največja učinkovitost ozaveščanja je nekaj dni oziroma največ teden dni pred dogodkom. Če mine do dogodka več časa, se vmes zgodi preveč drugega in zato dogodek ne dobi več dovolj pozornosti. Za lokalne dogodke je najučinkovitejše ozaveščanje v lokalnih medijih in obveščanje na računih za komunalne storitve. Pomembna je tudi izbira lokacije dogodka. Največ občanov se dogodka udeleži na lokaciji, kjer je velika frekvenca občanov s tako imenovanimi dnevnimi opravki, kjer se srečujejo tako mladina kot družine z otroci in starejša populacija.

Janez Štalec

Loška komunala, d.d.
Škofja Loka,
vodja ravnanja z odpadki

Tadej Beočanin

Občina Ajdovščina, župan

Kaj menite o novo nastali mreži zbiranja e-odpadkov in kaj še pogrešate na področju ločevanja teh odpadkov v Sloveniji?

Novo nastala mreža je odlična priložnost za vzpostavitev učinkovitega sistema ločevanja odpadkov, kar je zgleden prispevek k bolj zdravemu okolju. Evropski projekt se sicer zaključuje, zbiralniki in z njimi možnost ločenega zbiranja in nadaljnjega recikliranja nevarnih e-odpadkov pa bodo ostali. S tem pa bo ostala tudi ozaveščenost ljudi, kam s tovrstnimi odpadki. Pomembno je, da gredo takšni odpadki v predelavo, da se iz njih pobere surovine, ki so še uporabne. Menim, da bi bilo smiselno vzpostaviti tudi točke za zbiranje odsluženih e-naprav, ki še delujejo in bi jih z nekaj popravili ponovno obudili v življenje.

Pomembno je, da se občanke in občani zavedajo kako zelo nevarni so e-odpadki, saj med drugim vsebujejo tudi težke kovine. Če takšen odpadki konča v naravi, se strupene snovi, ki jih vsebuje, slej ko prej znajdejo v vodi.

Mladi so strokovnjaki za internet. Tam pridobivajo malone vse informacije. Zato se moramo kot družba temu prilagoditi. K njim moramo pristopiti tam, kjer so.

Katero informacijo je po vašem mnenju najbolj pomembno izpostaviti mladim pri podajanju informacij o pravilnem ravnanju z e-odpadki in odpadnimi baterijami?

Najbolj pomembno je, da mladi dojamajo, da je lahko vsak posameznik sprememba v svojem okolju. Da lahko s svojim pozitivnim vedenjem pritegnejo in navdihnejo svoje vrstnike in svoje sorodnike. Izkušnje s terena (eko delavnice) kažejo, da so mladi zelo dovzetni za tovrstno problematiko, saj so na večini delavnic zelo vestno sodelovali pri reševanju nalog, ki so jih dobili. Na vsaki delavnici se je lepo pokazala tudi njihova kreativnost. Izkušnje z delavnicami nam kažejo, da si mladi tudi v okviru formalnega izobraževanja želijo neformalnih vsebin in metod, saj tudi tako pridobijo veliko znanja.

Foto: David Lotrič

Maja Hostnik

Zavod Mladinska Mreža MaMa,
direktorica

Renata Filipič

OŠ Valentina Vodnika, učiteljica

Kakšni so danes otroci in kaj si želijo? Kakšna je vloga šole na področju varovanja okolja?

Otrokom in mladostnikom sledim že desetletja. So drugačni kot so bili še desetletje nazaj. Možnost in celo nujnost (v zadnjih mesecih) uporabe zaslonov v povezavi s svetovnim spletom jih je naredila nekoliko bolj pasivne. A če jim daš priložnost, da so aktivni v rečeh, v katere verjamejo, potem so točno taki, kot smo bili mi. Prelevijo se v goreče zagovornike in aktivne državljane. Tako je tudi v primeru okoljskega ozaveščanja. Postanejo aktivni zbiralci, raziskovalci, scenaristi, režiserji, poročevalci, snemalci, montažerji, če le vidijo smisel delovanja. In tu ga vidijo. Učenci sledijo dogajanju po svetu in vidijo mnoge nepravilnosti, ki se dogajajo v okolju. Tega je mnogo več kot včasih: otok plastike v Tihem oceanu, umiranje gozdov, onesnaževanje zraka, svetlobno in zvočno onesnaževanje – to so teme, ki mlade zelo zanimajo. Od teh je odvisna njihova prihodnost. Zdravje naravnih virov in vseh živih bitji. Tudi nas. Od tod ta vpetost. Razumljivo.

Učence zanima predvsem to, kako e-odpadke reciklirajo in koliko teh odpadkov se dejansko predela.

Na področju zbiranja e-odpadkov ne pogrešam veliko, saj je glavni manjko pri ukrepih višje po hierarhiji ravnanja z e-odpadki; bolj na strani proizvajalcev kot ZEOS-a in posameznikov.

S čim imamo po vašem mnenju ljudje še vedno največ težav pri ločevanju odpadkov? Katero informacijo je najbolj pomembno izpostaviti občankam in občanom pri podajanju informacij o pravilnem ravnanju e-odpadkov in odpadnih baterij?

Ozaveščenost in informiranost sta le en faktor, le en način za doseganje zelenega ravnanja, ki sam po sebi nikoli ne bo dovolj. Je pomemben, a pri tem ne smemo pozabiti na mehanizme pozitivnih in negativnih ekonomskih spodbud, ki so slabo izkoriščeni, čeprav so univerzalno bolj učinkoviti. Sicer pa menim, da nam pri ločevanju največ preglavic predstavljajo kompozitni materiali, izdelki iz več materialov, različne posebnosti plastike in včasih različna pravila med občinami. Pri e-odpadkih in odpadnih baterijah pa je še vedno ključno sporočati informacijo, da le-ti ne sodijo med mešane odpadke.

Jaka Kranjc

Društvo Ekologi brez meja,
vodja projektov

Foto: Jernej Čampelj

Vesna Vrabelj
potrošnica

Se vam zdi sistem ločevanja odpadkov v Sloveniji učinkovit? Opažate kakšne spremembe na tem področju v zadnjih desetih letih?

Sistem ni najslabši, ni pa na ravni, kot bi si jo želela. Ljudem je marsikdaj ločevanje odpadkov zadnja skrb. Denimo, dolgo imajo izobešeno obvestilo, kdaj bo kosovni odvoz in kdaj naj na določeno mesto prinesejo odpadke. A vseeno skoraj vedno opažam, kako nastajajo kupi veliko prej, kot tudi na dan odvoza in dneve po tem. To je že znak, da je treba na tem področju nekaj spremeniti. Tudi eko otoki bi bili lahko bolj urejeni in lahko bi jih bilo še več. Če bi se vedelo, kam točno se odvrže najrazličnejše vrste odpadkov, tudi nevarne, bi bilo manj takih, ki bi pristali na neprimernih mestih. Igrače ljudje velikokrat samo nastavijo nad zabojnikom za plastiko. Škoda, da ne zmorejo toliko moči, da bi jih odpeljali, kjer jih lahko popravijo, očistijo in ponovno uporabijo. Skrbijo me odpadki, ki ležijo kar ob parkiriščih, na zelenicah in marsikje, kjer mimoidoči celo ne bi potrebovali dodatnega koraka, da bi odvrgli pločevinko, robček ali masko.

Nujno je, da spoznamo, kako pomemben vpliv imajo odpadki na pitno vodo. Brez vode ne more živeti nihče.

Zavedati se moramo, da mi pripadamo Zemlji, ne ona nam.

Kakšna se vam zdi okoljska ozaveščenost pri nas v primerjavi z obdobjem pred desrtimi leti in kaj pogrešate na področju ločevanja e-odpadkov in odpadnih baterij v Sloveniji?

Deset let je v današnjem hitrem svetu veliko, velik je tudi premik pri ozaveščanju ljudi. Je pa treba nenehno obnavljati znanje in o problematiki odpadkov, ki tiče vseh nas. Vedno znova je treba ponavljati ključne informacije. Za vse, ki radi pozabljajo in za vse nove naraščaje, ki prihajajo. Ne smemo ostati zadovoljni z že doseženimi rezultati, ljudi je treba vedno znova opozarjati in izobraževati na vseh področjih, ki se tičejo skupne prihodnosti. Pri tem bi morali veliko več storiti tudi mediji. Zdi se mi, da vse premalo spoštujemo to našo Zemljo, še posebej ob zavedanju, kako dobra je do nas.

Zlatan Čordić – Zlatko
glasbenik

Andrej Težak – Tešky
gledališki improvizator in promotor
stand-up komedije

Kaj menite o ZEOS-ovem sistemu ločevanja e-odpadkov?

Sistem ločevanja e-odpadkov podjetja ZEOS je odličen. Všeč mi je, da imam zabojnik za zbiranje e-odpadkov blizu doma, da ga večkrat vidim in me spomni na kak pokvarjen aparat, na katerem se nabira prah na domači polici in bi drugače romal najprej v klet, potem pa verjetno v navaden zabojnik, pa čeprav se res potrudim, da vse odpadke odpeljem na primerne lokacije. Še bolj pa mi je všeč ozaveščanje najmlajših po šolah, kajti otroke je najlažje naučiti pravilnega ravnanja z našim planetom in pogosto se njihovo znanje prenese tudi na starše in babice ter dedke.

Ljudi je potrebno opozarjati na škodljive in strupene sestavine električnih odpadkov, saj le-te škodujejo tudi njim, ne glede na to, kako daleč od hiše so odvrgli baterijo v gozdu.

Ambasadorji projekta Life Gospodarjenje z e-odpadki, Zlatan Čordić - Zlatko, Mojca Mavec, Andrej Težak - Tešky.

Intervjuje v celoti lahko preberete na spletni strani www.e-odpadki.zeos.si
(www.e-odpadki.zeos.si/sl/gradiva/odzivi-deleznikov)

Hvala vsem, ki ste sodelovali pri projektu Life Gospodarjenje z e-odpadki.

K dobrim rezultatom je pripomogel prav vsak izmed vas, tako posamezniki, ki ste prinesli svoje odslužene aparate v zanje namenjene zbiralnike, kot tudi vsi deležniki, s katerimi smo skupaj vzpostavili učinkovito mrežo zbiranja in ozaveščanja. Z dobrimi praksami in navadami, ki smo jih zastavili in vzpodbudili v okviru projekta, bomo nadaljevali tudi v prihodnje. Tako nevarne snovi ne bodo pristale v naravi, dragocene surovine pa bodo ponovno uporabljene. Krog bo sklenjen, narava čistejša in naše okolje zdravo.

Ostanimo povezani, ostanimo dejavni – prav vsako dejanje šteje!

LIFE GOSPODARJENJE Z E-ODPADKI

LIFE14 GIE/SI/000176

ZEOS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

ZEOS, d. o. o
Šlandrova ulica 4, Ljubljana

☎ +386 1 366 85 61

✉ life@zeos.si

🌐 www.zeos.si
www.e-odpadki.zeos.si
www.stariaparati.si

📘 facebook.com/eodpadki

📺 [flickr.com/photos/eodpadki/albums](https://www.flickr.com/photos/eodpadki/albums)

🐦 twitter.com/eodpadki

